כל שעה פרק שני פסחים

ערלה לא היתה לה שעת הבושר. שהפרי הזה חוצה באיסור ונעקר באיסור תאמר בבשר בחלב שיש לו שעת הבושר קודם שניתן בחלב: **כלאי הכרם יוביחו.** ובשחיטת חולין[ה] פריך וגימא ערלה תוכיח וחזר הדין והתם מתרץ לה בכל הבשר ולקמן פריך וגימא מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להם שעת הבושר: **ואם איתא.** דלכלאי הכרם חולקין להתמיר מעתה איסורין ניפרוך הא: **ואביי.** אמר לך היכי ניפרוך היכי נסיימה למילתיה דלא גילף בשר בחלב מיניה וגימא תאמר בבשר בחלב כו' אטו בשר בחלב אכילה כתיבה ביה התם נמי לוקין עליו אפי' שלא כדרך הנאתה: **מגבילה.** וגבילה אכילה כתיבא ביה. וגבילה לאו דוקא קאמר דהא מטריפה גמרינן לה. ויש מפרשים דמשום דהאי טריפה דקרא איירי באבר ובשר המדולדל בה ושמטה כדאמרינן בבהמה המקשה לילד (חולין עג:) קרי ליה גבילה דדמי לגבילה דלא מישתרו בשחיטה ואין נראה לי דטריפה נמי לא מישתרא בשחיטה ואי משום דלא מיטמאי הנך נמי לא מיטמאו: **ואידך.** אביי אמר לך להכי לא כתיב אכילה בגופו ללמדך שלוקין כו' הלכך לא מצי פריך תאמר בבשר בחלב כו': **וליפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להם שעת הבושר.** וקא סלקא דעתך שאין נאסרין אלא גידוליהן ולכן לא היתה להן שעת הבושר: **ואם אומרים.** מדלא פריך הכי שמע מינה כלאי הכרם עיקרן נאסר אף עיקר הזריעה עצמה נאסרה וחריעה היתה לה שעת הבושר כל ימיה עד שנשרשה. י"מ דהאי מקשה נמי ידע שאף הזריעה נאסרת אלא סבור שמשעת זריעה נאסרת וכך שמעתי אבל א"א להעמידה דמיבעי לן לפרושי הכי מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הבושר משעה שנתו לגבל כלאים תאמר בבשר בחלב שהיתה לו שעת הבושר משעה שנתו לגבל זה דאם שורהו כל היום בחלב אינו נאסר בכך ומשני עיקרן נאסרו משנשרשו ולא משנזרעו וכמה גמגומים יש בה הדא דטעמא דלא מיתסר [ו] משום דאכתי לא בשר בחלב חשיב ליה והרי הוא כאילו זה בגד חה לבד וכן כלאים כ"ז אלא נשרשו הרי הן כמונחין בכדא ועוד כי אמר לעיל חמץ בפסח יוכיח מיבעי ליה למימר שהיתה לו שעת הבושר משנקרא חמץ בפסח והא ליתא ועוד מדמותיב רב שמעיה הוסיף אין לא הוסיף לא מכלל דליכא מאן דסליק אדעתיה משעת זריעה אלא הוה סלקא דעתיה תוספת אין עיקר לא ולשון עיקרן משמע כדפרישית דלגישנא בתרא הכי הוה ליה למימר זאת אומרת כלאי הכרם בהשרשה נאסרו: **המעביר עליו נקוב בכרם.** חרעים בתוכו שבכר לאמתו הוסיף הלמה בכרם מאתים אחד מן המאתים שיש בו עכשיו שמתחלה היו בו קל"ט שיעורים כתוספת זו ועכשיו יש בו מאתים אסורין לפי שאין בהיתר הראשון כדי לבטל התוספת האסור שהעבלה וכלאים אין בטלין אלא במאתים של היתר לבד האיסור לא הוסיף מאתים אלא פחות כל שהוא מותר דיש בו כדי להעלות באחד ומאתים ובספרי[ז] יליף ליה מתרומה שעולה באחד ומאה וכלאים שבכפל את אסוריו שאסורין בהגאה כפל את עליינן. ודוקא נקוב נקוב דיונק מקרקע דרך אויר: **לא הוסיף לא.** אלמא אין הזריעה נאסרת: **מגיאה.** גידולין: **הזרע.** הראשון: **זרוע מעיקרו.** בכרם בהשרשה לדכתיב הזרע משמע שאף הזריעה נאסרת מיהו קודם השרשה כמאן דמנחת בכדא דמי: **זרוע ובא.** קודם לכן הוסיף אין לא הוסיף לא דכתיב מגאה: **כל מתרפאין.** אפילו באיסורי הגאה: **למה נאמר כל מאודך.** יאמר החביב משניהן ודיו ומפרש לפי שפעמים שזה חביב ופעמים שזה חביב לכך הוצרכו שניהן לומר להוא את נזרעך יותר מן החביב עליך והמתרפא בעצי אשירה נראה כמודה בה: ושפיכות

מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הבושר תאמר בבשר בחלב שהיתה לו שעת הבושר חמץ בפסח יוכיח שהיה לו שעת הבושר ואסור בהנאה מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת תאמר בבשר בחלב שאינו ענוש כרת כלאי הכרם יוכיחו שאין ענוש כרת ואסור בהנאה ואם איתא ניפרוך מה לכלאי הכרם שכן לוקין עליהן אפילו שלא כדרך הנאתן ואביי תאמר במאי תאמר בבשר בחלב שאין לוקין עליו אלא דרך הנאתו [א]אטו בבשר בחלב אכילה כתיבה ביה ואידך דקא מותיב לה סבר להכי קא גמר מגבילה מה גבילה דרך הנאתה אף בשר בחלב דרך הנאתו ואביי להכי לא כתב אכילה בגופו שלוקין עליו אפי' שלא כדרך הנאתו ולפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה לו שעת הבושר א"ר אדא בר אהבה זאת אומרת כלאי הכרם עיקרן נאסרין הואיל והיתה להן שעת הבושר קודם השרשה מתיב רב שמעיה [ב]המעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף מאתים אסור הוסיף אין לא הוסיף לא אמר רבא תרי קראי כתיבי כתיב [ג]הזרע וכתיב המלאה הא כיצד [ד]זרוע מעיקרו בהשרשה [ה]זרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא א"ר יעקב א"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעצי אשירה היכי דמי אי נימא דאיכא סכנה אפילו עצי אשירה נמי ואי דליכא סכנה אפילו כל איסורין שבתורה נמי לא לעולם דאיכא סכנה ואפי' הכי עצי אשירה לא [ו]דתניא ר' אליעזר אומר אם נאמר [ז]בכל נפשך למה נאמר בכל מאודך ואם נאמר בכל מאודך למה נאמר בכל נפשך אלא לומר לך אם יש אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר בכל נפשך [ח] ויש אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר בכל מאודך כי אתא רבין אמר רבי יוחנן [ט]בכל מתרפאין [י]חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות

מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הבושר. הקשה ריב"א ז"ל מעתה שהיתה לה שעת הבושר כגון נטל ענף מחוץ של היתר שלא נגמרו פירותיו והרכיבו או נטעו ואומר ר"י דאינו אוסר אלא מה שגדל אחר שהרכיבו או נטעו חה לא היה לו שעת הבושר והענף עצמו אינו נאסר אלא מפני תערובת האיסור ואם היה יכול להבדיל אותו הענף ממה שגדל אחרי כן היה מותר וכן כלאי הכרם אי לא היה עיקרו נאסר או מעביר עליו נקוב חשוב לא היה לו שעת הבושר שהאיסור הגדל אחרי כן לא היה לו מעולם שעת הבושר: **מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת.** ומשור הנקבל לא מצי למימר יומיא דמה לערלה ולשור הנקבל שכן לא היה להם שעת הבושר לאכילה:

כלאי הכרם יוביחו. בפ' כל הבשר (חולין קטו:) פריך וגימא ערלה תוכיח ומשני וגרלה לר"י דהוה מצי למילף במה מצינו מכלאי הכרם לחודייהו דמה כלאי הכרם שכן נעבדה בו עבירה ואסורה באכילה והבנתה אף אני אכיל בשר בחלב וכו' אלא ניחא ליה למילף מכל הני בק"ו דאלים טפי: **מה לכלאי הכרם שכן לוקים עליו שלא** כדרך כו'. תימה לרשב"א היא גופא גילף במה מצינו מכלאי הכרם שילקו על בשר בחלב שלא כדרך הנאה ואומר ר"י דליכא למילף דאיכא למימר דשור הנקבל וחמץ שעבר עליו בכל יראה יומיא שנעבד בו עבירה ואסור באכילה ואינו אסור אלא שלא כדרך הנאתו דאכילה כתיב הכא:

עיקרן נאסרין. אומר ר"י שגם הנטעוים והקם שגדל ממנו נאסר כדאמרינן לקמן (ד' טו:) תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם חדש יותן וקשה לר"י דבפרק האשה שנפלו (כתובות דף פ. ופס) גבי מוליא הולאות על נכסי אשתו וכו' מפרש רב יהודה אפי' לא אכל אלא חציי זמורות רב יהודה לטעמיה דאמר אכלה ערלה וכלאים ושביעית הוי חזקה פי' אע"פ שבכל אלו אין יכול לאכול רק העלים שהפירות אסורין אלמא עני כלאים שרו ואומר ר"ת דהתם מיירי באותן עלים שהיו קודם זריעת כלאים וקודם שהוסיף מאתים אבל אותן שגדילין אחרי כן אסורין מאחר שהוסיף מאתים:

הואיל והיתה לו שעת הבושר קודם השרשה. והא דאמרינן בפ"ק דמנחות (דף ו. ופס) גבי טריפה דכלאים לא היה להם שעת הבושר התם קאי על משקה ישראל ומשקה לא היה לו לעולם שעת הבושר:

חוץ מעצי אשירה. נראה לר"י דמיירי כגון שאין יכול להתרפא משאר עלים אלא בזה כגון על ידי שדים או שום דבר אחר משום דאתי למיטעי בתר ע"ז וגבי בן דמה בע"ז פרק שני (דף מ: ופס) שנשכו נחש ובא יעקב אים כפר סכנין לרפאותו ולא הניחו ר' ישמעאל משום דאפיקורסות[ח] משכא ומפרש בירושלמי בפ' שמנה שרצים שהיה רואה ללחוש לו בשם זר[ט] אבל ע"ז מחבושת שרי כדאמרי' התם (דף כח.) דר' אנהו רמא ליה יעקב אפיקורסא[י] שמא אשקיה אף

ל א מיי' פי"ד מהלכות מאכלות אסורות הלי' י יא טוש"ע שם:

לא ב מיי' פ"ה מהל' כלאים הלי' יג טוש"ע י"ד סי' רלו סעיף ט:

לב ג מיי' שם פ"ה הל' כג טוש"ע שם סעיף ח:

לג ד מיי' פ"ה מהלכות יסודי התורה הלי' ו סמג עשין ה טוש"ע י"ד סי' קנט סעיף ג נרא אלפס כאן ונע"ז פ"ב ד' אלא:

תורה אור השלם

1. לא תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם:
דברים כב ט
2. וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: דברים ו ה

לעזי רש"י

מלוי"ש [מלווי"ר]. קרחת.

רבינו חננאל (המשך)

ונאמר להלן ואנשי קדש תהיון לי, וכתיב בטרפה לא תאכלו, הרי אכילה בהדיא כתיבא ביה, בשר בחלב נמי באלו אכילה כתיבה ביה. ואביי אדרבה נימא להכי לא כתיב ביה אכילה בגופו לומר שלוקה שלא כדרך הנאתו. ונפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להם שעת הבושר, תאמר בבשר בחלב שהיתה לו שעת הבשר שאילו שרה בשר בחלב כל היום כולו טהור. ואינו אסור אלא אם בשלו. ודתיבן כלאי הכרם נמי מדלא פריך הכי שמע מינה דהיתה להם שעת הבושר משעת זריעה עד שעת השרשה. ת"ל כי לא נאסר אלא עיקרן, והן שלשה ימים שהנטיעה קולטת בהן. ומהאי שעמא דייק רב אדא בר אהבה ואמר זאת אומרת כלאי הכרם עיקרן נאסרו. ומקשינן אני דכלאי הכרם בהשרשה נאסרין, והתניא המעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף במאתים אסור, כלומר אם הוסיף עציץ זה בכרם כשיעור שיש בו חלק אחד במאתים חלקים כמה שיש בו נאסר, דייקינן מינה מדקתני הוסיף נאסר, מכלל שאם לא הוסיף אפילו השרישו לא נאסר. ופריק רבא כתיב המלאה וכתיב הזרע, הא כיצד, אם היה זורע עד שימלא כדכתיב המלאה, לא היה זורע אלא עכשיו נזרע בהשרשה, בעת שנזרע זרע בהשרשה נאסר, שנאמר הזרע. אמר ר' אחי בכל מתרפאין חוץ מעצי אשירה, ואפילו היכא דאיכא סכנה שנאמר בכל נפשך אפילו נוטל נשמתך. כי אתא רבין אמר רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מע"ז

ז) דכלי רכיבו הוא בפרי הי"מ שהוא נרכש מאן ד"ה זאת אומרת ומאלי דרש"י כתן בזה על דברי הרי"מ ז"ל אלא.

עין משפט נר מצוה

ה) חולין קטו. בלאי פ"ז מ"מ, ב) [המלאה ומתיב הזרע וכן איתא בחולין קיז. וכ"כ בפירש"י דהכא], ג) ברכות סא: יומא פב. סנהדרין עד., ד) [עי' תוס' קידוש י: ד"ה נחמ], ה) (דף קטו.), ו) [קדש יח כגון], ז) כפ"ח: דמיעות, ח) כפ"ח: יבמות, ט) כפ"ח: מיעלה.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואם יש אדם שאמרתו מביא:

גליון הש"ס

ברש"י ואת אומרת. משום דאבתי לאו בשר בחלב. עי' מנחות קא: ברש"י ד"ה הואיל וכתוספי' שם ד"ה פיגול:

מוסף רש"י

המעביר עציץ נקוב. חרעים בו והעמידו בכרם, וכיון דנקוב הוא יונק מן הכרם (חולין קמז.), הוסיף מאתים. הוסיף כתוך הכרם אחד מתחתיו שגדל סיבן לו גרעיני הזרעים כמוהו, והיו להו אלה ומשעים ומשעה דהיתר ואלף המתחים הי איסור, אסור, וכל שכן אם הוסיף יותר, דכלאי הכרם אין בטלים עד שיהו בו מתחים להיתר והאחד של איסור (שם), לא הוסיף. מתחים אלא פחות כל דהו וכגון שיש בהיתר מתחים בו, דהוי איסו אחד ומתחים, מותר (שם). כתיב הזרע. משמע זריעה עצמה (שם). וכתיב המלאה. משמע מילוי ותוספתו (שם). זרוע מעיקרו. בתוך הכרם נאסר מיד בהשרשה (שם). זרוע ובא. שהיה נכרם ונכר בהיתר חוץ לכרם נטען מלאה (שם). למה נאמר בכל מאודך. יאמר החביב שבהן וכל שכן שאינו חביב (יומא פב.). לכך נאמר בכל מאודך. אין החביב עליך (ברכות סא.) לומר מה שאכנסו חביבה לך יותר מכל החביב לך (סנהדרין עד.).

רבינו חננאל

ודתיבן מה לערלה שכן וכו', חמץ בפסח יוכיח, ופריכינן מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת, כלאי הכרם יוכיחו. ואם איתא נפרוך מה לכלאי הכרם שכן לוקין עליהן אפילו שלא כדרך הנאתן. ופריק אביי הכי בשר בחלב נמי לוקה עליו אפילו שלא כדרך הנאתו דהא לא כתיבא ביה אכילה. ואיתי אמר לך כיון דבשר בחלב איתקש לנבלה, שנאמר כי עם קדוש אתה לה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו, וכתיב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, הנה נאמר בכאן כי עם קדוש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com